

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Égész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Husvét napján.

*Husvét napján, Drina partján
Ört áll egy magyar legény,
Hű fegyvere a kezében,
Hős bátorság a szívében
Tekintete zord, kemény.*

*Drina partján, bokrok alján
Bimbó fesel, rügg fakad;
Szellő szárnyán két illatár,
Játszi hullám csobogva jár
Ráboruló lomb alatt.*

*Tul a folyón, völgy ölében,
Falu tornya látszik ott.
Ezüst hangu kis harangja
Csengőn-bongón hírül adja:
„Im, az Ur feltámadott...”*

*Drina partján a legénynek
Kemény lelke megremeg
Kicsiny harang lágy szavátul.
A szíve is mozdul, lágyul,
Édes emlék tölti meg.*

*Messze, messze, Tisza partján,
Ott a róna lágy ölen
A falucska kis harangja
Híveit most szólógatja
S megy az ifju, megy a vén...*

*Hő imájuk száll az égre
Az „egyért,” ki messze van,
„Te védjed őt Isten fia,
Ne kelljen ott meghalnia...
Hozd vissza őt biztosan...”*

*Drina partján a legénynek
Két szeméből könny fakad,
Bár tudja, a katonának
— Érje öröm, érje bánat, —
Soha sirni nem szabad...*

*Tulsó parton, bokrok alján
Fehér füstöt vet a cső,
Alig dördül, alig lobban,
Mégse találhatna jobban
A gyilkos leselkedő!*

*Husvét napján, Drina partján
Fekszik egy magyar legény:
Hű fegyvere a kezében,
Hűde halál a szívében...
Husvét napján!... A szegény...*

BOROSS L.

Husvét.

Halleluja! Az Ur Jézus Krisztus föltámadott. A kereszténység egyik legfenségesebb, legszebb ünnepe elérkezett és ünnepelelve ünnepelel magasztos, verőfényes husvétnapját, mikor átfőrmálódik az emberiség, a világ.

A husvét beköszöntét, a feltámadás ünnepeinek eljövételét nemcsak külsőleg, új, ünnepi köntösben köszöntik az emberek, de lelkükben is, szívükben is újabb, tisztább érzések fakadnak. Lefoszlik, leválik a hétköznapi salak a lelkekről, tovatűnnek a gyarló, rut érzések a szivekből és a megtisztult érzelmek jóságról, szeretetről, hitről és reménységről regélnak.

Az önzés, gyűlölködés, irigység és elégedetlenség helyébe az ember-szeretet, a könyörületesség, a barátság, a megelégedettség lép és mindenki áhitattal, bizalommal és reménykedéssel ünnepli a feltámadás fenséges ünnepét.

Ünnepeljünk; szívvel-lélekkel fogadjuk a husvét eljövételét és szálljon tova tőlünk minden rossz és hamis érzet, szűnjön meg hitetlenségünk és erős hittel, teljes bizalommal vegyünk részt a feltámadás ünnepében.

A közelpokban nemzetünk végzetes, beláthatlan kimenetelű háboru előtt állott. Már küszöbünkön volt az ijesztő rém, minden jel arra mutatott, hogy a harc elkerülhetetlen. Már rettegtünk, hány ezer meg

ezer honfitársunk vére fogja áztatni a harc mezejét, hány millió és millió koronába kerül nekünk a hadviselés és mily óriási drágaság szállja meg ennek nyomán Magyarországot; mennyit kell majd szenvednünk, nyomorognunk, mennyi vért és könnyet ontanunk. De csoda történt. Az Istenfélőknek, a bizóknak, a reménykedőknek, a feltámadásban hívőknek igazuk lett: föltámadt a béke, az isteni, a magasztos, a szent béke.

Kettőzött örömmel, fokozott kegyelettel kell ünnepelelnünk az Üdvözítő feltámadásának napját. Igazi husvétra virradtunk, mert fejünk felől a komor, fekete felhők elvonultak, a nap derűsen és mosolyogva süt le a magas égből, honnan fergeteg, menydörgés és villámlás volt kitörőben.

Gyönyörű szép husvét ünnepe légy üdvözölve. Rég örültünk ugy jövetelednek. Ezuttal kiirthatlan nyomokat fogsz hagyni lelkünkben; a feltámadásban vetett sziklaszilárd hitet, erős bizalmat az Üdvözítő tanításai iránt, mert láthattuk, tapasztalhattuk, hogy a legválságosabb, legveszedelmesebb helyzetekben is ott a legfelsőbb segítség, az ég gondoskodása az emberek, nemzetek jólétéről.

Oh bár szeretetre édesednék testvéreink szíve is, hogy ne marakodnánk egymással, ne áskálódnánk egymás ellen, mert fájdalom, belbékénk — ha egyelőre csend is van az ünnepek miatt — nem a

FÉRFIINGEK, KALAPOK, NYAKKENDŐK,
VILLANYOS IZZÓK 150 és 220 volt feszültségre,
WOLFRAM IZZÓK 70%-os árammegtakarítással.
Villanyos csillárok! Olcsó árak! Gyermek-kocsik!

GOLDFÁHN SÁNDOR és FIA
ZOMBOR, KOSSUTH-U.
A KÜLÖNLEGESSÉGI
TŐZSDE MEYETT.

legbiztosabb alapokon nyugszik. Kifelé feltámadt a béke, de félő, hogy idebenn kitörőben van a harc. A politika széthuzza az embereket, pedig jobb volna, ha egyek volnánk, egységesen, egyöntetűen gondolkodnánk.

A husvét gyönyörű ünnepét használjuk fel az általános belbéke biztosításának elérhetésére. Szálljunk magunkba és egyfelé, egyirányban gondolkodjunk, érezzünk és cselekedjünk.

Legyen a feltámadás ünnepe kutforrása egy még gyönyörűbb feltámadásnak: a megbecsülhetetlen, nemzeti létünket megszilárdító belbékének.

Kisiparosok szellemi önképzéséről.

A nagytudósok, a kiváló elmék egybehangozóan elismerik, hogy az ember soha se tanulhat eleget. Mindig akad valami új, ami ismeretlen a nagytudomány és magas képzettségű egyén előtt. Ki minél többet tud, annál inkább rájön arra a nagy igazságra, hogy még mindig nem tud eleget; igen sok dolog van, amit még megtanulni lehet.

Az alacsonyabb képzettségű, a felületes tudású ember van csak nagyra a tudományával, holott — de ezt ő nem látja be — kevés a „vágott dohánya“.

A mi kisiparosaink legtöbbje szellemileg még igen tökéletlen. Kevés iskolát látogatott, s hogy iparos mester-

ségre adta a fejét, vajmi keveset törődik önképzésével. Sokkal kényelemszeretőbb, sokkal nehezkesebb, semhogy férfikorában is törje a fejét, erőltesse az agyát. Mert hát csakugyan kinos dolog kényszeredetten, energia és kedv nélkül a tanulásra adnia magát valakinek.

Az erőszakolt tanulás, a „muzsáj“ szellemi képzés fabatkát se ér és kár minden rápocsékolt pillanatért.

A kisiparosság zöme nálunk abban a megrögzött hitben él, hogy nagyobb tudás és képzettség nélkül is boldogul, ha kedvez a szerencse. A fiatalság inkább dáriódzik, duhajkodik szabad idejében, a megletebb ember tele van egyéb bajokkal és gondokkal, vagy szabad idejét a korcsmai életre, kártyázásra fordítja, semhogy önképzésére gondolna: de a legnagyobb baj a közönnyösségben, a felületességben keresendő.

Balítélet és téves nézet félvállról azt hangoztatni, hogy a kisiparosoknak nem kell többet tudni, mint a mit a népiskolában tanult s elegendő, ha éppen olvasni, írni és számolni tud. Tudásnak ez azonban igen kevés. Azért a kormánykörök mind nagyobb gondot fordítanak az iparosság tudásának, képzettségének emelésére. Igaz, hogy ezek a kormányténykedések jórészt az iparosság szaktudásának, szakképzettségének fejlesztésére irányulnak; de ezen az uton aztán a komoly gondolkodású iparos tovább halad és más irányokban is képezi magát. Megösméremkedik az iparösszes aktuális eseményeivel, rendeletekkel, törvényekkel, újításokkal, megtanulja, hogy mi mindent kell tudni egy művelt iparosnak és az életben érvényesíti is ezen ösmereteit.

A legjobb tanítója a kisiparosnak a szaklap, a szakkönyv, s ha ezeket rendszeresen és kiváló gonddal tanulmányozza, ha elgondolkodik szabadidejében az olvasottakon, ha hozzáfűzi saját gondolatait és ha társaival ezekről eszmecsere-t folytat, fokozatosan tökéletesíteni fogja tudását és igaz örömmel tölti majd el az a tudat, hogy nem él úgy, mint a sivatag lakója.

A szellemi önképzés manap elengedhetetlen követelménye az emberiségnek. A tudatlanságban élők sehogy sem tudnak beleilleszkedni a modern korba, mindent másképp látnak, semmi sem tetszik nekik, zsémbesek és elégedetlenek, mert visszamaradtak.

Az önképzésre fordított szabad idő igen gyümölcsöző befektetés, olyan tőke, mely idővel, ha szerényen bár, de mindenesetre kamatozik. A szellemileg képzett egyén másképp beszél és cselekszik, mint a maradiságban éldegélő, szűk látókörű ember.

Kisiparosainkra igazi jótétemény, ha minden felesleges idejüket önképzésükre fordítják és erre alkalom van, csak kedv legyen hozzá. Hol kellő ambíció van, ott megtalálható az önképzés iránti igaz szeretet, ott olvas, tanul, felolvasásokat hallgat, értékes vitaközvetéseket folytat, szóval fejleszti, képezi tudását az illető. A tanulás soha se késő és nem szégyen.

Lapunk legközelebbi száma a husvétünnep miatt folyó hó 16-án, pénteken jelenik meg.

Örök temetés.

Minden éjjel van egy halottam.
Temetek minden éjszakán,
Mikor ködfátylát rámborítja
A szellemfűlő bús magány.
Kiterítve a legszebb vágyam.
Halotti mez takarja lágyan.
A temető — az éjmagány.
Imádkozik a csend körötte,
Szellemírás jajong fölötte.
S hideg esőjével lopva jön
A sápadt holdsugarözön.

S a gyászos könnyes néma éjben
Bucsúra vár a nagy halott.
A ministráns az én vagyok.
Lelektelen zsolozsmák szállnak,
Mormolják kósza szellemárnyak,
Suhánva járó bús papok.
Ösészakák visszhangjaképen
Profétásírám kél az éjben.
Világotbontó jóslatok;
Hiába minden! Így kell lenni.
Temetni, mindig csak temetni.
Az éj rideg. Az éj kegyetlen
Suhogó szárnya vadmadár.
Mohó torka prédára vár.
Szegény Lázár te! Oktalan!
Forrongó álmod oda van,
Eloszlott, mint egy muló fantom.

Könnyes kacajba ful a hangom.
Vadul rázom a csengetyűmet:

Raboljatok csak! Forrnak, gyűlnek
Sebzett szivemben új dalok.
S mire a hajnal fénye éled,
Én ismét dúsgazdag vagyok.

Gács Teri.

Kellemes éjszakák.

Új lakásba költözködtünk. Második nap estéjén amint haza jöttem, vacsora helyett feleségem azzal a kijelentéssel fogadott, hogy ő vagy megszökik, vagy az örültekházába kerül.

Három lépést hátráltam és az a tekintet, melyet feleségem felé röpítettem, egy óriási kérdőjel volt.

— Hiába bámul uracsám, ami sok, az sok. Könnyű magának. Egész nap nincs idehaza, nekem meg a legrettentőbb gyermekírást van részem.

— Csak nem sir örökké? Belefárad a visitásba! — vetém közbe.

— Dehogyan! Ez olyan gyermek... hallja a kellemes muzsikát?...

Nőm kezdett fel s alá szaladgálni a szobában, én meg idegesen doboltam az asztalon. Jó tüdeje lehetett a kis babának, mert egyre jobban bömbölt. Az asszony végre levetette magát a kanapéra, én meg

se szó, se beszéd — elrohantam hazulról. Nemsokára két kiló vattával tértem vissza. Váratlan meglepetés. A gyermek nem sirt, de szerepét nőm vette át. Nyugodtan pólyáztam be füleimet. Hitvestársam így megpillantván, a sirásból a nevetésbe csapott át. Kacagott, hogy fölébresztette a szomszédban nyilván szunnyadó kis bestiát, ki rázendített. Most már feleségem is igénybe vette a vattát. Az eredmény lesújtó volt. A vatta nem tette meg azt a szolgálatot, amit vártunk tőle. A gyermek bömbölését épolyszóval tisztán hallottuk, mint annak előtte.

Az asszony nekem rontott, hogy tudok ilyen haszontalanságokra pénzt pocsékolni, ahelyett, hogy kényelméről gondoskodnék és oly lakást béreltem volna, hol nincs a szomszédban egy csorda tehenet is megszégyenítő gyermek...

— De édesem...

— Semmi édes, hagyjon föl a maga kedveskedésével. Oh, én szerencsétlen teremtés! Miért kellett nekem férjhez mennem és épen magához?

— De drágám, talán elég lesz ebből. Inkább vacsoráznai szeretnék.

— Még maga beszél? Magának hallgatni kell! Maga...

A megyei segélyakció.

— Ujabb hírek. —

Zombor, április 8.

A behívottak családtagjainak segélyezésére *Fernbach* Károly főispán által megindított mozgalom a vármegye területén is élénk visszhangra talált s az egyes községek képviselőtestületei, valamint társadalmi lelkesedéssel állottak a nemes ügy szolgálatába.

A segélybizottságok megalakították, a gyűjtések megindították és a segélyre szorultak között az első adományok már is szétosztottak.

Alsókaból: a hadkötelesek segélyre szoruló családtagjai a közpénztárból lesznek segélyezve.

Pétervere: a behívott tartalékos katonák itthon maradt és segélyre szoruló családait a község pénztára állandó segélyben részesíti.

Bezdán: a község, mint erkölcsi testület minden egyes rászoruló családtagot a bevonulás napjától kezdve a megérkezés napjáig fejenként 40 fillér segélyben részesíti a közpénztárból. Ehhez képest a mai napig 24 család (62 személylyel) már 353 kor. 60 fil. segélyben részesült.

Kerény: a helyi segélybizottság megalakult.

Begecs: a gyűjtés tovább folyik.

Sajkáslak: a bevonult közül csak *Vidics Zákó* családja szorul segélyre, ezeket a község képviselőtestülete havi 15 koronával segélyezi arra az időtartamra, míg *Vidics* haza bocsájtatik.

Kiszács: a behívottak családtagjainak felsegélyezésére a bizottság megalakult.

Csonoplya: a helyi segélybizottság megalakult és a gyűjtést megindította, eddig a községben 10 segélyre szoruló család van.

Piros: a segélybizottság az előjáróság összes tagjaiból megalakult.

Bajsa: a segélybizottság működik.

Bátmonostor: a gyűjtés folyamatban.

Tataháza: a helyi segélybizottság az előjáróság kebeléből megalakult, a gyűjtés folyamatban.

Hercegszántó: a gyűjtés folyamatban van.

Dunagölos: a bevonultak jómóduak, családtagjaik segélyezésére nincs szükség.

Rém: a segélybizottság megalakult, a gyűjtés megkezdődött.

Regöce: a segélyakció megindítására a helyi segélybizottság teendőit a községi előjáróság látja el.

Szentfűlöp: a bevonultak hozzátartozóinak megélhetéséről a község kellőleg gondoskodik.

Tisztaistvánfalva: a segélybizottság megalakult, azonban segélyre szoruló nincs.

Doroszló: 8 segélyre szoruló család van, melyeknek heti segélyösszegét a bizottság 5, 6 és 7 koronában állapította meg. A gyűjtésből mai napig mintegy 300 korona folyt be.

Szilberek: 10 család segélyeztetik.

Hercegszántó: az eddig befolyt összeget a bizottság szétosztotta.

Boróc: egy segélyre szorult családnak a befolyt adomány kiadatott.

Gara: az adományok szétosztottak.

Opalánka: a behívott tartalékosok hátrahagyott családtagjainak felsegélyezésére a község 1000 koronát szavazott meg, miért is a segélybizottság megalakítása szükségte- lenné vált.

Petróc: segélyre szoruló nincs.

Bajmok: az újabb segélyre szoruló családok száma 10.

Urszentiván: gyűjtését folytatja.

Csantavér: a segélybizottság a községi előjáróság és a helyi jótékony egyletek vezetőségéből alakult meg. Miután a segélyre szoruló száma igen csekély, a községi pénztárból segélyeztetnek.

Bácsujfalu: a segélybizottság a gyűjtést befejezte és a befolyt összeget pedig szétosztotta.

Dernye: a segélybizottság a gyűjtést beszüntette, mivel a befolyt összeg a segélyre szoruló részére elegendő.

Mossor: a bizottság az adományokat a segélyre szorultak közt arányosan szétosztotta.

Jánoshalma: a segélyre szorulóknak a község házipénztára nyújt megfelelő segélydíjat.

Béreg: az adományok szétosztottak.

Bácsborsód: a behívottak mindannyian cselédek, akik továbbra is megmaradtak munkaadójuknál, miért is április, május és június hónapokra megkapták teljes járandóságaikat.

Szond: segélybizottság működésben. Begyűlt 226 kor. 46 fil., amelyhez *Fernbach* Károly főispán 100 koronával járult.

Tataháza: a községi előjáróság mint helyi segélybizottság az összegyűjtött összegeket a segélyre szoruló családok között szétosztotta.

Felsőszentiván: a közlakosság a szűkölködőket ez ideig közvetlenül segélyezte.

Bácsgyulafalva: a segélyző bizottság a begyűlt pénzen lisztet vásároltatott és az egyéb természetbeni adományokkal együtt a családtagok számarányához képest szétosztotta.

Tündéres: a helyi bizottság működik.

Topolya: az eddig begyűlt 138 korona a segélyre szorulóknak között szétosztott.

Ujsóvár: a megalakult helyi bizottság állandó működésben van.

Ófuta: a behívott katonák családtagjai részére a gyűjtés folyamatban van, miután ezek családtagjai között segélyre egy sem szorult, a bizottság elhatározta, hogy az összegyűlt összeget a bevonult katonák között hazaérkezésük után szétosztja.

Bácsalmás: a gyűjtés folyamatban van.

H I R E K .
Golgotha.

Golgotha, te isteni vértől áztatott szent hely, megváltásunk nagy tragédiájának színhelye, eljött hozzád megpihenni a lelkem. Hisz itt béke, nyugalom honol, minden szenvedésre ir fakad. Megpihen itt a fáradt, irt talál a kétségbeesett, beheged itt a sziv sebe, s mosoly fakad az ajkon, hol előbb a szem könyezett.

Füleiről leszagkatta a vattát és azzal szárítgatta a könyeket. Mikor ez kevésnek bizonyult, az én füleimről tépdeste le a pólyát. És még ő mondta, hogy haszontalan- ságokra költök pénzt!

Alighogy lefeküdtünk, a gyermek elkezdte működését. Az anyja fölébredt, leszállt az ágyról és kezébe fogva a gyermekét, járkált vele a szobában és altatgatta:

— Csicsija, babuska, édes kis fiucska... Haja... csi... csi... csija... babuska... Haja... Adta kölyke, hát nem hallgatsz el?!

Jól megpaskolta, mire a gyermek még fokozottabb erővel sirt. Én, mintha ezer kigyó csipett volna meg, ugrottam ki az ágyból és magamból kikelve, döngtettem meg a szomszédos falat, átharsogva:

— Hallja, tisztelt asszonyság, ha azt akarja, hogy a gyermek hallgasson, akkor ne verje, mert így még jobban lármázik.

— Engem az ur ne tanítson, — rikácsolta az asszony, — én azt teszem a gyermekemmel, ami nekem tetszik, én akkor verem meg, mikor én akarom, ő meg akkor sir, ha neki tetszik.

A gyermek visitott, az asszony karatyolt, feleségem ideggörcsökben vonaglott, én meg

fej nélkül keringtem a szobában, majd kisorsrantam a konyhába és a kezem ügyébe akadó gyuródeszkával és sodrófával tértem vissza. A pápuaiak muzsikája szelid zene volt ahhoz a dörömböléshez képest, amit én e jámbor konyhai szerszámokkal véghez vittem. Én doboltam hévvel és csodák-csodája, a gyermek megszűnt sirni. Erre én is elhallgattam. Azt hittem, beállott a fegyverszünet. Tévedtem. A gyermek újból kezdte. Szóval úgy alakult a dolog: ha én doboltam, ő nem sirt, ha én elhallgattam, ő rázendített. Kezeimet már a görcs rángatta. Helyemet feleségem vette át, ő sem birta sokáig. Mi ketten doboltunk és kidültünk, a gyermek egyedül bömbölt és nem aludt el.

Kellemes éjszakáink voltak. Élveztünk gyermekesirást, veréssel vagy anélkül, gorbáskodtunk a falon keresztül idegenekkel, indulóztunk a gyuródeszkán, éther injekciókkal élesztgettük egymást, Diana sósborszeszszel dörzsöltgettük meggémberegett tagjainkat, hogy felüdüljünk, magunkhoz térjünk. Én napközben a hivatalban szundítottam, nőm meg délutánonkint elment édesanyjához — aludni.

A baj csak akkor érte el tetőpontját, mikor szomszédasszonyunk csemetéjének foga jött. Akkor megszakitások nélkül ordított. A

feleségem odáig volt. Nyugodtan vele tárgyalni nem lehetett. Ingerült, ideges, zsémbes volt. Annyira vitte, hogy egy este fölkapta az égő álló lámpát. Volt még annyi lélekjelenléte, hogy előbb elfujta a lángot és csak azután sujtotta felém. Én lehajoltam és a lámpa egyenesen a tükörnek esett. Oda volt a lámpa, oda lett a drága velencei tükör. Erre még jobban földühösködött nőm s röpültek sorjában a majolika vázák, sörös, boros szervizek, tea csészék és egyéb törekeny tárgyak. Ekkor én már biztonságban voltam — az ágy alatt. Ide bujtam a sötétségben.

Korán reggel szó nélkül távoztam hazulról. Tervem készen volt. A boszu édes lesz. Másnap a következő apróhirdetés jelent meg a lapokban.

!! Alkalmi vétel !!

Mindenféle majolika vázák, antik üvegek, csészék, lámpák, tükrök és egyéb értékes tárgyak törött, de még használható állapotban minden elfogadható áron eladó. Jegenye-út 23. II. 9.

A cim az enyém volt. Én meg gyönyörködve néztem a szemben lévő kapu alul, hány száz ember jár a feleségem nyakára.

Négyusz.

Itt nem találok a nagy világnak bűnös tömegét, a vándor, ki ide tér, már szívében hordja a szent békét.

S ha panasza fakad az ajkad, hogy bántanak, üldöznek az emberek, mintha susogni hallanád az Istenembert, kire egykor azt kiabálták: „feszítsd meg, feszítsd meg.“

Isteni az ige, mit hirdet: „Bocsáss meg ellenidnek“. Lelkem megtisztul s felüdül e szent helyen és egy pillanatra feledi, hogy az élet küzdelem.

Hiszen ha elhagyom a Golgothát, a szent helyet, ismét látnom kell, mint tülekednek az emberek. Rut, harag s boszu hatja át a szeretetre teremtett lelkeket. Itt irigységet látok, amott a pénz hatalma győz, büszkén feltartva fejét halad a gőg. Egymás ellen tör a testvér, a jóbarát s így folyik a küzdelem tovább... tovább.

Csendes szellő lengedez a néma Golgothán s a leszálló nap arany sugara megtörik az Ur töviskoszoruzott homlokán.

Dr. Hannig Györgyné.

Lapunk olvasóinak, munkatársainak és jó ismerőseinek boldog husvétii ünnepeket kívánunk.

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébániatemplomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztemárással, mire a Szentség a szent Sírhoz vitetik; ezután bunyevác szentbeszéd. Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végétével processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralmi és a „Miserere“. Esti 7 órakor a szent Sírnál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. 8 órakor tűzszentelés; a husvétii gyertya megáldása dicsénekekkel, azután a próféciák, keresztszentelés és Mindenszentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 6 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kis mise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác prédikáció; 10 órakor ünnepélyes nagy mise. — Délután 3 órakor vecsernye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartandó szentmiséken kívül fél 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vecsernye.

A KARMELETÁKNÁL:

Nagypénteken reggel 8 órakor magyar sz. beszéd; 9 órakor passio choraliter, utána a gyászszertartások, mely alatt az improperiákat a helybeli főgimnázium növendékei éneklék; azután az oltári szentség kitétele a sz. sirban. Délután 3/5-kor papi zsolozsma, 5-kor Jeremiás siralmi, 7 órakor az oltári szentség eltetele a sz. sirból.

Nagyszombaton reggel 6-kor szentségkítétel; 8 órakor tűzszentelés, Exultet és a Krisztusra vonatkozó jóvendölések fölolvása, utána nagymise, amely alatt Lotti 3 szólamu miséje kerül előadásra; offertoriumra: Regina coeli Lotti-tól 4 szólamra. Nagymise után ételek megáldása. — Délután 4 órakor feltámadási körmenet.

Husvétvasárnap reggel fél 4 órakor ünnepélyes papizsolozsma, 5-kor nagymise,

utána ételek megáldása; fél 10 órakor magyar szentbeszéd; 10 órakor ünnepélyes nagymise. Délután 5 órakor bunyevác szentbeszéd, utána ünnepélyes litánia.

Husvéthétfőn délelőtt 10 órakor ünnepélyes nagymise, délután 5 órakor német szentbeszéd, pápai áldás.

Uj albiró. Az igazságügyminiszter Koschier Antal bajai járásbírósi jegyzőt a nezsidéri járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Nemzeti címer. Faragó János kir. tanfelügyelő a folyó hó 6-án megtartott közgazgatási bizottsági ülésen bejelentte, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium az 1907. évi 27. t. c. 17. §-ban foglalt rendelkezés értelmében hazánk címerét kartonlapon és pléhtáblán, valamint a magyar nemzeti színű zászlókat a vármegyében lévő minden egyes iskola részére ingyenesen megküldötte, mely nemzeti jelvények már az illetékes iskolai helyi hatóságoknak át is adattak.

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter Csolei János buziasfürdői járásbírósi betétszerkesztő-albirót a hódsági járásbíróshoz mint telekkönyvi hatósághoz, továbbá Heimann József galgóczi járásbírósi betétszerkesztő-telekkönyvvezetőt a szabadkai törvényeszközbe rendelte ki.

Államsegély. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Faragó János kir. tanfelügyelő közbenjárására a zombori róm. kath. legényegyesület részére 300 korona államsegélyt engedélyezett s az egyesület vezetőségének a felnöttek oktatásáért, önzellen és odaadó muokasságáért elismerését fejezte ki.

Uj adminisztrátor. Százmán János bajsai plébános elhalálása folytán az érseki hatóság Bittermann József szabadkai hitoktatót rendelte ki a bajsai plébánia adminisztrátorául, aki már el is foglalta új állását.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Schöffler József okl. mérnök zombori lakosnak 1. a m. kir. államasutak Zombor állomása felvételi épületétől kiindulva a Bajai-uton, Bajai-utcán, Kossuth Lajos-utcán, a Deák Ferenc-, Erzsébet- és Széchenyi-körutakon és a Bajai-uton visszafelé a városi díszkert megkerülésével — a felvételi épület előtt lefektetendő vágányokig; 2. a fenti vonal 28-ik szelvényétől elágazólag az Apatini-uton a Ferenc-csatornáig; 3. a fenti vonal 23-ik szelvényétől elágazólag a Sztapári-uton, Névtelen-utcán, Sziváci-uton, Dob-utcán, Eötvös- és Széchenyi-körutakon át a Bajai-uti vonal 38-ik szelvényéhez leendő beágazással, valamint a vásártéri megállóig leendő elágazással; 4. a Deák Ferenc körut és Kossuth Lajos-utca sarkától az Eötvös-köruti vonalba leendő beágazással; 5. az Erzsébet- és Széchenyi-körut sarkától leendő elágazattal a Bezdáni-utra s végül 6. az Eötvös-körutról elágazólag a Csonoplyai-ut és Nagytemető-utcán át a nagy-szerbtemetőig vezetendő rendes nyomtávu villamos-üzemű városi vasutvonalra az összes előmunkálati engedély érvényét megújította.

Kinevezés. Petheő János temesvári posta- és távirda főigazgató a csonoplyai postamesteri állásra özv. Michelbach Fülöpné szül. Razovits Vilma nagykikindai lakost nevezte ki.

Államsegély. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az 1908/9. tanévre az újverbázi kereskedők és iparosok egylete által fentartott iparos tanonciskola részére 400 kor., ugyancsak a titeli iparos tanonciskola részére 1200, az újverbázi részére 1200, az apatini részére 1500, a palánkai részére 600, az óbecsei részére 1200, a cservenkai részére 705, a magyarkanizsai részére 800, az adai részére 1200 kor. államsegélyt engedélyezett.

A V. H. O. Sz. bécsmegyei választmánya hétfőn este tartotta meg a Vadászkiút kávéház külön helyiségében rendes közgyűlését. A közgyűlés tudomásul vette az elnök és a pénztáros jelentését, majd második jegyzővé dr. Müller Jánost választotta meg. A választmány rendes tagjai sorába felvették Kovácsy Antal hírlapírót. Dr. Strauss Henrik zombori ügyvédet pedig a rendkívüli választmányi tagok sorába iktatták.

Református istentisztelet.

A zombori református gyülekezet folyó évi április hó 12-én, husvét második napján délelőtt 10 órakor az ág. ev. imaházban urvacsorával egybekötött istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv, lelkész. Kozma László, e. k. főgondnok.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, özv. Schmausz Károlyné, Schmausz Endrének, Bács-Bodrog vármegye volt alispánjának és nyugalmazott szabadkai és bajai főispánnak édesanyja rövid szenvedés után 95 éves korában elhunyt. A nagyasszonynak hűlt tetemeit tegnapelőtt kísérték örök nyugalomra az apatini családi sírboltba a rokonok, ismerősök és az apatini közönség nagy részvételével.

A baja—báttaszéki hid megnyitása.

A kereskedelmi miniszter leiratot intézett az érdekelt törvényhatóságokhoz, amelyben megnyugtatta a törvényhatóságok közönségét, hogy a baja—báttaszéki hidat az eredetileg terbe vett időpontnál — október elsejénél — jóval előbb átadhatják a nyilvános forgalomnak. A miniszter a leiratban részletesen tájékoztat aziránt, hogy miért szenvedett késedelmet a hid megnyitása. Maga a Duna-híd — mondja a leirat — már tényleg átadható lenne a forgalomnak, annyira előrehaladtak a vasuti vonal munkálatai, de a csatlakozó pályarészekben még több olyan munkát foganatosítandó, amelyeknek befejezése előtt a vonalat a nyilvános forgalomnak nem adhatják át a pálya és az üzem biztonságának veszélyeztetése nélkül. Ha a vonalat most átadnák a forgalomnak, akkor a biztosítási munkák folytatásában lenne zavar és a kőszállító vonatok lennének a közlekedésben akadályozva, ami a munkálatokat nagyban hátráltatná és súlyos anyagi károsodást, végeredményben a forgalom beszüntetését is maga után vonná, különösen ha az árvíz a munka befejezése előtt lépne fel.

Fizeteskiegészítés. A nem állami tanítók fizetésének az 1907. évi 27. t. c. értelmében való rendezésére Bácsmezyében az elmúlt hónapban 598 kor., eddigelé összesen 150271 korona évi államsegély folyósított.

Közdók. Popp György miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató a közdóknak f. évi március havi állásáról a folyó hó 6-án megtartott közigazgatási bizottsági ülésen bejelentette, hogy: egyenes adóban 130,474 kor. 08 fil., mult év márciusban 161,596 kor. 45 fil., az elmúlt hóban tehát 31,122 kor. 37 fillérrel kevesebb; hadmentességi díjban 6593 kor. 70 fil., m. év márciusban 4371 kor. 69 fil., az elmúlt hóban tehát 2222 kor. 43 fillérrel több; bélyeg és jogilletékben 281,985 kor. 37 fil., m. év márciusban 257,172 kor. 64 fil., az elmúlt hóban tehát 24,812 kor. 73 fillérrel több; fogyasztási és italadóban 126,962 kor. 22 fil., mult év márciusban 107,606 kor. 32 fil., az elmúlt hóban tehát 19,355 kor. 90 fillérrel több; tanítói nyugdíjban 19,134 kor. 77 fil., m. év márciusban 12,955 kor 15 fil., az elmúlt hóban 6179 kor. 62 fillérrel több fizettetett be.

A májusi előléptetések. A közös hadsereg májusi előléptetései az idén jelentékenyen kedvezőbbek lesznek. Így például a gyalogságnál s a tüzérségnél az 1898. novemberi ranggal bíró főhadnagyokat mind előléptetik. A lovasságnál a helyzet még kedvezőbb lesz, mert ott már az 1899. májusi ranggal bíró főhadnagyokat is előléptetik. A vezérkarnál s a tábornokoknál is rendkívül nagy lesz az előléptetés. Így a kapitányi rangra való előléptetés a gyalogságnál kétszer akkora lesz, mint 1908. májusában volt.

Államsegély. Darányi Ignác földmívelési miniszter a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület fogyasztó és értékesítő szövetkezetének csekély 20.000 korona segítséget adott, még pedig 10.000 koronát egyszermindenkorra, 10.000 koronát pedig építési hitel fejében. Csak azt köti ki a miniszter, hogy az alaptőkét legalább is a szubvenció összegére emeljék.

Gőzfürdő. A Falcione-féle gőzfürdő a husvétii ünnepek miatt vasárnap zárva leendő.

Nyomdászok mulatsága.

A zombori könyvnyomdászok 1909. évi április hó 11-én, húsvét első napján a városi színházban a behívottak családtagjainak segélyezésére és saját könyvtár alapja javára tombolával egybekötött jótékonycélú műkedvelői előadást rendez. — Az előadás műsora a következő: I. A betörő. Vigjáték egy felvonásban. Irták: Labiche és Mèllesville. Fordította: Dr. Hevesi Sándor. Személyek: De Valory, ügyvéd Rudnyák Nándor. De Bréené, fiatal özvegy Lukits Andrásné. Chabriac, De Bréené vőlegénye Ujkéry Antal. Vaslin, kapus Rákits Jakab. Coralie, komorna Ujkéry Teruska. II. Vallomás. Páros jelenet. Irtá: E. B. Fordította: Dezső József. Személyek: Suba Tódor, Weindl Máttyás. Rozália, Varga Mariska. III. Iboya. Irtá: Huzella Ödön. Szavaltja: Ujkéry Teruska. IV. Izidor. Bohózat 1 felvonásban. Nüitter és Derley után átdolgozta Dezső József. Személyek: Villedeuil báró Répits Ferenc. Villedeuil báróné Ninkov Katica. Izidor Camouillet, hivatalnok Loncsár Jakab. József, inas Ujkéry Ferenc. — Helyárok: Prosc. páholy 8 kor. Páholy 7 kor. Zártszék 1—2. sorban 2 kor., 3—6. sorban 1 kor. 60 fil., 7—8. sorban 1 kor. 20 fil., 9—10. sorban 1 kor. Karzati ülőhely 60 fil., állóhely 40 fil. A t. páholybérlok jogai április hó 8. déli 12 óráig tartanak fenn. Előadás után tánc az Életant-szálló termeiben. Karzatjegyek a táncvigalomra érvénytelenek. A jótékonycélra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hirlapilag nyugtázzunk. Kezdeté este 8 órakor. Tombolatárgyak köszönettel fogadtatnak.

A V. H. O. Sz. bácsmegeyi választmánya legközelebbi választmányi ülését április 16-án, pénteken tartja meg a Vadászkiirt kávéház külön helyiségében.

Gyászhir. Czálinger Alajos folyó évi április hó 7-én életének 69-ik évében Zomborban meghalt. Temetése ma, pénteken délután 3 órakor lesz. Az elhunytban Czálinger József vármegyei irodaiigazgató édes atyját gyászolja.

Adomány. Id. gróf Zichy Nep. János a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egylet Topolya községi körének 1000 koronát adományozott.

A tüdővész pusztítása. A belügyminiszter legújabb jelentése szerint a magyar birodalomban 1908. november havában összesen 5007 egyén halt meg gümőkórban. E számban Bács-Bodrog vármegye 145, Baja 8, Szabadka 32, Ujvidék 9 és Zombor 13 halálozási esettel szerepel.

Itt vannak! Vadászberekek már napok óta jártak a mezőket, figyelték a rétet, lesték a levegőt, hallgatództak: egy hangot vártak. Mikor szólal meg a szalonka, mikor látják megvillanni a levegőben a fürgé kis madárkákát. A szalonka esufolja meg legtöbbször a vadászokat, ő huncutkodik velük legtöbbször, hureolja, esalogatja a leselkedő vadász órákhosszat, csak természetesen tehát, hogy Hubertus lovagjai épen a szalonkára szeretnek leginkább vadászni. De a szalonkák megjelenése egyszersmind hivatalos bejelentése a tavasznak. Ha a golya megjő — „vidul a határ”, tavaszi köntösét fölveszi a föld, a természet; a madárböleket nyomon követi a szalonka és e kettő után a csiripelő fecskék. Mindez azt jelenti: itt a tavasz. Néhány nap óta nagy az élénkség a vadászok között; a fogasról lekerül a fegyver, a táskák, van nagy készülődés: megérkeztek a golyák, megjötték a szalonkák. Most már a vadászember is hirdeti, hogy itt a tavasz. És ha a szerencse vele van, puskahegyre kaphat egy szalonkát, — az első szalonkát — ez a dicsőség megéri azt, ha ebben a mostani tavaszi levegőben kicsit le is fagy az orra hegye.

Félingyenes helyek tüdőbetegeknek. A tátraházai tüdőbeteg szanatoriumban május hó 1-én három ágyalaptványi félingyenes hely lesz betöltendő, amelyre vármegyei, városi, vagy magán-tisztviselők, kereskedők, tanulók, illetőleg ezek családtagjai pályázhatnak. A pályázati feltételekért legkésőbb e hó 15-ig a szanatorium igazgatóságához Tátraházára kell fordulni.

Nem fog a gőzös fűtülni.

A kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, amelylyel korlátozni kívánja a vonatok gőzsíp jelzését. A rendelet indokolásában elmondja, hogy a gőzsípjal adott jelzések gyakorisága tompítja a vasúti személyzetnek az ilyen jelzések iránt való figyelmét, másrészt pedig zavarja az utazó közönségnek és a pálya közelében lakóknak éjszakai nyugalma. A kereskedelmi miniszter tehát a gőzsípjelzéseknek olyan korlátozását rendeli el, amely — anélkül, hogy a forgalom biztonságát veszélyeztetné — lehetővé teszi azt, hogy a vasútforgalom kevés zajjal legyen lebonyolítható. A miniszteri rendelet május 15-én lép életbe.

820. Ennyi ember, ennyi dolgos munkás hagyta el március hónapban szülőházát, ennyien vándoroltak ki a mult hónapban Bács-Bodrog vármegyéből. A kivándorlók közül 722-en Amerikát, 51-en Németországot, 35-en Szerbiát, 7-en Romániát választották új hazájukul.

Az igazgatóság felelőssége.

Egy konkrét ügyből kifolyólag a Kuria legutóbb a következő döntést hozta: Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai nem tartoznak kártérítéssel, ha az üzletvitel és könyvelési visszaéléseket a szokásos felügyelet útján nem fedezhették fel. A felmentvény megadása csak a társaság és az igazgatóság közli jogviszonyban bir jelentőséggel, ellenben a hitelező kártérítési igényére, ha annak előfeltételei egyébként fenforognak, befolyást nem gyakorolhat.

Lövöldöző férj.

Nagy rémületet okozott a járó-kelő közönség körében vasárnap a reggeli órákban Bukalov Milán volt városi hajdu, aki a Szent György-téren, a szerb templom előtt revolveréből kétszer rálőtt a feleségére. Bukalov nemrég került haza Amerikából, s azóta a felesége mellett élőködött. Az asszony megunt férje dologtalanságát és elvált tőle. Bukalov több ízben könyörgött feleségének, hogy fogadja vissza, de az asszony hajthatatlan maradt. Vasárnap újból találkoztak az után, s minthogy az asszony újból hallani sem akart a páros életéről, Bukalov elkeseredésében előrántotta revolverét és kétszer a feleségére lőtt. A rozoga revolver golyói megakadtak az asszony ruhájában és testén csak kisebb sérülést okoztak. Bukalov önként jelentkezett az ügyészségnél, ahol letartóztaták.

Szerencsétlenség.

Majdnem végzetes szerencsétlenség történt a mult napokban a zentai vasúti állomáson. A kocsik tolatása alkalmával ugyanis Retter, Boross és Halász zentai postaalkalmazottak az ütközők közé szorultak. Az utolsó pillanatban Borossnak sikerült kiugrani, míg Halász a sín pár közé hirtelen lefeküdt. Retter járt a legszerencsétlenebbül, amennyiben egyik keze ujját annyira megsértette, hogy amputálni kellett. Halásznak esupán a hátát horzsolta fel a felette átszaladt kocsis s még szerencse, hogy a halál karmai közül mindhárman így szabadulhattak ki.

Életmentő csendőr.

Apatinból írják, hogy ott a napokban tűz ütött ki. Biró József járásörmester négy esendőrrrel azonnal megjelent a veszedelem színhelyén. A csendőröknek tudomására jutott, hogy a lángokban álló házban egy ember van. Patka Sándor csendőrörsvezető az ablakon keresztül betört az égő házba, ahol teljesen önkivületi állapotban találta Bernát Péter apatini lakost. A bátor örsvezető a saját élete veszélyeztetésével kimentette a tűzből a szerencsétlent, akinek így semmi komolyabb természetű sérülése se történt.

Agyonvert legény.

A legényes fékevesztésig csaknem végzetes tettere bírta Farkas K., Székora P., Söregi P. és Balog Sándor legényeket. Nem tudni mi okból, de már régen haragos viszonyban voltak Gordán Jánossal. Szerdán este azután összebeszéltek, kilesték Gordánt s a kezükben levő fűtykösökkel úgy elverték, hogy most az ágyat kénytelen örizni. Tamadóit a csendőrség vette partfogás alá.

Egy cselédleány merénylete.

Gécsi Róza alig 14 éves cselédleány egyik szabadkai malomtisztviselő családjánál szolgált. A napokban az egyik gyermek — véletlenségből-e vagy szándékosan — megrugta s ez elég ok volt az elvetemült cselédleánynak arra, hogy véres boszut forraljon. 24 fillér áru kőszódát kevert a család kávéjába, de rajta vesztett. Az asszonynak szerencsére feltűnt a kávé zavaros és furcsa színe, amiért kérdőre vonta a cselédet. Ez elsápadt és azt vallotta, hogy tévedésből marólugot öntött a kávéba. A rendőrségen oda módosította ezt a vallomását, hogy boszubból ki akarta irtani az egész családot.

Pénzhamisítók a megyében.

Topolya község egész területén egy idő óta sok hamis pénz, különösen 20 filléres forog közkézen. Az ismeretlen tettesek ellen erélyes nyomozás indult meg.

A fiát védte.

Jánoshalmán tavaly november 10-én Hinterseer Ferenc úgy hátba szúrta Feigl Józsefet, ki fia védelmére kelt, hogy az rövidesen belehalt sebeibe. Hinterseert a szabadkai törvényszék bűnösnek mondta ki és három évi börtönre ítélte.

Rendelet az iskolai könyvtárakról.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett a tanfelügyelőkhöz és tanfelügyelői kirendeltségekhez, amelyben arról intézkedik, hogy az ingyenes népoktatás életbe lépte folytán milyen díjak szedhetők és azok hová fordítandók. Az ingyenes elemi és népiskolai oktatásra vonatkozó 1908. évi XLVI. törvények ugyanis az állami elemi iskolákra nézve az 1909. évi szeptember hó 1-től kezdve sem tandíjat, sem pedig az országos tanítói nyugdíj- és gyámintézet javára megállapított 30 filléres járulékot nem fizetnek és ettől az időtől kezdve a tanulóktól csakis 50 fillér beiratási díj szedhető. Ha a szülő vagy gyám szegénység címén a beiratási díj elengedését kéri, az esetben az annak fizetése alól való felmentést az iskolagondnokságok előterjesztése alapján a tanfelügyelő adja meg. A beiratási díj elengedését kérelmezők tényleges szegénysége a községi előljáróság által a kimutatásra vezetett záradékban igazolandó.

A beiratási díj címén fizetett összeg kizárólag az ifjusági és szakkönyvtárak gyarapítására fordítható. Ugyanerre a célra fordítandók az e célra esetleg gyűjtött, avagy önkéntes pénzbeli adományok és harmadsorban a most elősorolt jövedelmek hiánya vagy elégtelensége esetén, megokolt és esetről-esetre a miniszterium által engedélyezendő állami segítség. Az állami elemi népiskolai tanítói és ifjusági könyvtárak vezetéséért és kezeléséért elsősorban a könyvtárkezelő tanító vagy tanítók, másodsorban pedig több tanítós iskoláknál az igazgatók felelősek. Az ifjusági könyvtárakba más mű be nem szereshető, mint amely a népiskolai ifjusági könyvtárakat intéző bizottság felelős ajánlata alapján az ifjusági könyvtárak számára kiadott hivatalos könyvjegyzékbe fel van véve. Az ajándék-könyvek közül is csak azok vehetők fel a könyvtárba, amelyek a hivatalos könyvjegyzékben megvannak. Ezzel szemben kivételes engedélyt csak a tanfelügyelő adhat.

Felemlíti ezután a rendelet a könyvtár kezelése körül kifejtendő eljárást. Erre vonatkozólag az 1904. évi 2962. számú rendelet intézkedései maradnak érvényben. A tanítói könyvtárak katalógusainak összeállításáról is megemlékezik még a rendelet, amely a könyvtári szabályzatok megerősítésének jogát a tanfelügyelőre ruházza.

Ezzel a rendelettel egyidejűleg azt is elrendelte a miniszter, hogy az állami elemi iskolák hat évfolyamát, valamint az ismétlő iskola három évfolyamát elvégzett minden tanuló részére magyar nyelven kiállított bélyegmentes és a szabályszerű magyar címerrel bíró iskolai pecséttel ellátott végbizonyítványt minden esetben díjmentesen kell kiadni az iskoláknak.

Ösztöndíj iparosok özvegyei és árvái részére.

A kereskedelemügyi miniszter *Goldberger Erzsébet* által tett alapítvány kamataira nyilvános pályázatot hirdet.

Ez alapítvány kamataiból 7 (hét) egyenkint 300—300, azaz háromszáz—háromszáz koronás és 1 (egy) 268, azaz kettőszázhatvannyolc koronás, összesen tehát 8 (nyolc) segélydíjat alakított.

E segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparos mesterek *szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiu, esetleg leány) árváinak fogja odaitélni.*

Pályázhatnak e segélydíjakra a fennebb említett özvegyek és árvák, ez utóbbiak anyjuk, vagy gyámjuk útján.

Özvegyek, kik férjük iparát folytatják, árvák, kik atyjuk iparát választották életpályául s mint ilyenek segéd, vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, az odaitélésnél előnyben részesülnek.

A folyamodványban részletezendők: a cél, melyre folyamodó a segílyt igényli és a körülmények, melyek őt a segíly kérésére utalják.

A folyamodványhoz a következő melléletek okvetlenül csatolandók:

A) Özvegyeknél:

- a házasság-level;
- a férj magyar honosságát, mikor és hol történt elhalálozását igazoló okmányok;
- a férj iparigazolványa, vagy annak másolata;
- a férj szakképzettségét igazoló okmányok, (iskolai bizonyítvány, bizonyítvány rendelőtől, kiállítási oklevél stb.);
- a férj és az özvegy erkölcsi bizonyítványa;
- szegénységi bizonyítvány.

B) Árváknál:

- az atya magyar honosságát, mikor és hol történt elhalálozását igazoló okmányok, (l. fent b) alatt);
  - az atya iparigazolványa, vagy annak másolata, (l. fent c) alatt);
  - az atya szakképzettségét igazoló okmányok, (l. fent d) alatt);
  - az atya erkölcsi bizonyítványa;
  - az árva születési bizonyítványa;
  - az árva legutolsó iskolai bizonyítványa;
  - ha az árva iparossegéd, vagy tanonc, vagy ipari szakiskolai (felső ipariskolai) tanuló, a tanítómesternek, vagy mesternőnek, ipariskolai igazgatónak bizonylata arról, hogy az illető mióta van nála alkalmazásban (hányadik évfolyamra jár) és mily erkölcsi magaviseletet és előrehaladást tanusít;
  - szegénységi bizonyítvány.
- Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvény és melléletei bélyegmentes.

E bizonyítvány csatolása a folyamodvány külzetén feltűnően jelzendő.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez címzett és kellőleg felszerelt folyamodványok legkésőbb *folyo évi április hó 15-ig* a szegedi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be.

Művészet — Irodalom.

Az „Egyetértés“ egyike a legrégibb magyar lapoknak. Fennállásának hosszú ideje alatt teljesen megkedvelte magát a magyar intelligens közönséggel, úgy hogy ma az „Egyetértés“ a legolvasottabb és a legelterjedtebb politikai napilap. Ezt az óriási eredményt pompás tartalmával, kitűnő hirszoigalatával és azokkal az elsőrangú összeköttetésekkel szerezte meg, amelyek révén nemcsak a magyar lapok között lett a legelső, hanem a legnagyobb külföldi lapokkal is felveheti a versenyt. Az „Egyetértés“ teljesen ingyen kitűnő vasárnapi mellékletet nyújt olvasóinak, amely az aktuális eseményekről közöl gyönyörű kepeket és elsőrangú hazai és külföldi írótól hoz szépirodalmi dolgozatokat. Aki tehát az „Egyetértés“-t tartja, az nemcsak egy kiváló magas színvonalon álló napilapot kap, hanem egyúttal pompás szépirodalmi képes hetilapot is. Az „Egyetértés“ előfizetési ára: egy évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévenként pedig 7 korona. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld az „Egyetértés“ kiadóhivatala, Budapest, VI., Eötvös-utca 32. 3—3

A Néva partjáról.

Tizenegyet ütött a vártorony órája és érhangja elsiklott a Néva habtükrén.

A szép folyam mindkét partján hosszú sorban állottak Szent-Pétervár gyönyörű palotái, melyek nagyszerű körvonala a csendes folyamba mélyeszté a néma hold ábrándos fénye.

A parton minden csendes volt, csak a folyam lassu moraja hallatszott, mely még észrevehetőbbé tette a nagy csendet. Az enyhe levegő balzsamillattal volt teljes és szerelmet lehelve osont tova.

A parton — közel ahhoz a kis faházhoz, hol Nagy Péter lakott, míg a cárok büszke városa épült — egy hölgy járt-kelt csendes léptekkel. Arcát a fiatalság és a szűzies szerelem hajnalpirral hintette be; égszin szemét a folyam tükrén legelteté, míg szöke fűrtjeivel a nyári szellő játszadozott. Annyi báj, annyi szűziesség volt e szép nőben, hogy tekintete még az elvetemültet is megérintette volna.

A folyam lassu moraja közé evező csapásai vegyültek; közepén feltűnt egy kis sajka, a part felé tartva.

A bájdus hölgy arcát boldogság rózsapirja árasztá el. Most a sajka partot ért, belőle egy fiatal férfi ugrott ki és a várakozó hölgyet dobogó keblére vonta.

A kis faház árnyékában ezalatt egy férfi vonta meg magát. Szürke fejét kalmuk sapka takarta, testét durva szövetű köpeny fedte.

Ki-kinyujtotta fejét köpenye gallérja közül, mohón figyelt minden hangra, melyet a szerelmesektől a szellő hozott lenge szárnyain feléje.

Mellette egy katona hevert, félig a parti homokba ásva magát; tekintetét a figyelő felé fordítva, annak parancsára látszóit várakozni.

E heverő katonához közel egy másikat látunk — hasonló fekvő helyzetben — figyelni az elsőre.

A második mellett feküdt a harmadik, aztán a negyedik szintoly távolságban és így tovább huzódott messze fel a parti házsor felé az eleven, de most mozdulatlan emberlanc, végződve egy század katonánál, kik szintén a földre lelapulva mozdulatlanul hevertek, mint élettelen épületkövek.

A szellő leng. Elárulja a szerelmesek kéjteljes susogását: Szeretlek — szeretlek!

Mennyi kéj fekszik e rövid szóban!

Hosszu, néma, üdvözítő csók után a lányka kinyitja élvővár száját, ismét a bűvös szavakat susogják ajkai: Szeretlek — szeretlek!

Mintha eolhárfa hangja hozná rezgésbe a levegőt és a szellő játszi tolvajként lopja tova e kedves hangokat: Szeretlek — szeretlek!

A hallgatózó férfi arcát a káröröm ördögi mosolya cikázta át, két szeme mint lámpabogár fénylett az éj homályában.

Lehajlott a mellette heverő katonához és susogva parancsolt valamit.

Szeretlek — szeretlek! — hozza játszva a szellő, oly lassan, oly gyöngéden és mégis oly röpködve, mint fényes napsugár vonalában táncoló nap-porok.

Az emberláncon végig ment a hallgatózó parancsa és a heverő század vezénylő tisztehez jutott. Most a tiszt sutogó hangon adta ki parancsait.

Hat ember nesztelenül, mint a kigyó csuszott a száraz porondon tova a szerelmesek felé, hat ember pedig a partnál himbálózó csónak felé tartott.

Minden oly csendes! Csak a két szerelmes susogása hallatszott: Szeretlek — szeretlek! — Most hosszú boldogító csók következett.

Ama néma, üdvadós csók, mely alatt a szemek lecsukódnak, a fülek megszűnnek hallani, minden érzék nyugszik, csak a csók édes, részegítő, kéjteli izét érezzük...

Egyszerre csak durva kezek ragadták meg a szerelmeseket.

Menyből a pokolba.

Mig e jelenet a Néva partján lefolyt, addig a Mihály-palota egyik sarokszobájában egy ember nyugtalankodott.

Arcát nagy, vörnyeges szakáll környezi, bajusza szélessége és rendezetlensége mutatja, hogy tulajdonosa férfi voltának e tanujelét nem részesíti kellő ápolásban.

Egész lényén a nyugtalan várakozás lázas kinyomata terül el.

A szoba butorai helyökből mind ki vannak mozdítva és a szomszéd szobába nyíló ajtó előtt — mint torlasz — fölhalmozva.

Gyakran szobájának ajtajához siet, magának meggyőződést szerezni, vajjon be van-e zárva?

E férfi: Pál, a minden oroszok cárja, a zsarnok.

Néha megáll hallgatózni, de a folyosóról csak az örök szabályszerű lépéseinek zaja hallatszik.

Azután az eltorlaszolt ajtóhoz rohan, fölmászik a butortorlaszra, fülét az ajtóhoz nyomva hallgatózik. Semmi nesz.

Más nem zavarja a csendet, mint a cár dühös fuvása és olykori lábtoppantása.

Most a folyosón az örök feltartóztatnak valakit. Pár perc mulva az ajtón tiszteletteljesen kopogtat a cár segédtiszteje.

— Na, mi az? — szolt a cár.

— Pahlen gróf kíván felségedtől kihallgatást.

— Jöhet — mond a cár és az ajtót kinyitotta.

Az ajtón ugyanaz a férfi lépett most be, kit elébb a Néva partján a kis faház mellett láttunk hallgatóni. A kalmuk sapka most nem a fején, hanem tiszteletteljesen a kezében van.

Arca és magatartása mély alázatot mutat, szemei élesek és mint „jó kártyásoké” kifürkészhetlenek.

E férfi, korának egyik legravaszabb embere, Pahlen gróf, Szent-Pétervár kormányzója és rendőrigazgató.

— Nos, Pahlen, — szolt a cár — lecsapott-e a kánya a szerelmes gerlepárra?

— Felséged parancsa pontosan teljesült, — válaszolt Pahlen. — Bevártam, míg Sándor főherceg ő fensége . . .

— Nem főherceg többé, — rivalt közbe a cár indulatosan — egyszerű alattvaló, kinek szívet Szibériában fogom kihűtetni.

— Tehát bevártam, míg Sándor és kedvese szerelmeskedéseinek látható és hallható jelét adták. Az odacsuszott katonák ölekezésükben fogták meg őket.

— Költesse fel, Pahlen, Sándor nejét! — szolt haragosan a cár, — majd bemutatom neki hűséges férjét.

— Az Istenért ne! ne! — hangzott a mellékszoba ajtaján át. — Nem szabad a nőnek megtudnia férje botlásait. Oh Pál, férjem, uram, bocsáss magadhoz, hadd könnyörgök térden előtted fiam házi boldogságáért!

— Pahlen, teljesítse azt, amit mondtam!

Mikor Pahlen a szobából kifordult, Pál nejének eltorlaszolt ajtajához lépett és szolt:

Asszonyom, ha ön dolgaimba avatkozik, vagy szobájában jelenlétének legkisebb jelét adja, oly kolostort fogok lakhelyéül kitérni melyből nincs ut kifelé, s melyben élete végső órájáig elmélkedhet arról a változandóságról, mely alól Oroszországban még a cárnők sem vétetnek ki.

— A cárok sem, Pál! — hangzott a másik szobából ünnepélyesen. — Oh, térj magadhoz, hagyj fel zsarnokoskodásoddal, hiszen mindenkit ellenségeddé teszesz! Ki áll hozzád közelebb, mint én, nőd, s mégis ajtómat eltorlaszolod, mintha gyilkost gyanítanál bennem! Fiadat botlásáért pellengérré teszed, fölzavarod házas életének nyugalmát, mely ugyanis szerelem nélkül, parancs szóra lett kötve.

— Hallgass, vakmerő! Akaratom ellenbe mered magad szegezni? Vigyázz, vigyázz!

A cárné ismerte férje makacs természetét, tudta, hogy dühének magas fokán kienkeszthetetlen. Elhallgatott, csendes lett minden, csak az anyának nehéz sóhajtásai törtek néha át a bezárt ajtón.

— Felséges uram — mond Pahlen az ajtón belépve — a főhercegnő rögtön itt lesz, parancsait meghallgatni.

— Vezetesse be Sándort!

Lehajtott fővel, zavart tekintettel lépett be Sándor atyjának szobájába. Lelki állapota a félelem, szégyenérzet, szerelem, gyűlölet, düh és boszuvágy vegyülete volt. Még nem tudta, mi fog történni vele és kedvesével, hanem a legrosszabbtól tartott.

A cár fia elé lépett és szolt:

— Itt vagy cár fia, trónörökös, hűséges ferj?

Az ajtó csendesen felnyílt s azon Erzsébet — Sándor neje — lépett be. Sugár, magas termetű nő volt, szenvedő arc kifejezéssel.

Erzsébet meglátva férjét, lesütött szemekkel, katonáktól körülveve a cár előtt állani, a rémület hangos kiáltásával rohant férjéhez, átölelve, mintha karjaival akarta volna védeni minden veszély ellen.

— Ne tovább! — döngött a cár elképedve — ne tovább! Nem érdemes rád. Szerelmi áradozásában fogattam el, mikor kedvesét úgy ölelte, mint te most őt s hoztattam ide, hogy megismerd férjedet.

— Mit mivelteél, ember! — szolt az észrevétlenül belépett cárné. Nézd e megtört virágot, örülhetsz eljárásodnak.

Erzsébet ugyanis ezalatt a cár ajkaira függesztette szemeit s mikor ez megszűnt beszélni, férje szemeit fürkészte; de Sándor lesütvén azokat, reszketve állott neje karjai között.

Az előbb még oly szorosan ölelő karok lankadni kezdtek, végig siklottak Sándor termetén, azután a test megtörve, nagyot zuhanva esett össze a szoba padozatán.

Erre a zajra rohant be a cárné és tett a férjének szemrehányást. Ez azonban rárivalt:

— Hah, vakmerő, még pártolni mered elvetemült fiadat?!

— Nem őt, hanem e szerencsétlen nőt, kit kimélni kellett volna. Különben — szolt tovább a cárné reszketve, miközben arcán a megbántott nőiség érzete lángolt, — nem bűnösebb a fiu az apánál, ki nem átalotta Lapusin asszonyt a cárné fölé tenni.

Mig a cárné ezt férjének — fia, Pahlen gróf és a katonák előtt — szemébe mondotta, Pál mint szobor állott, arcáról eltűnt az életszin, halott halványság futotta át. Ily embereket megharagítani, mindig végzetes.

Amint a cárné elhallgatott, Pál cár fel-emelte kezét, nejeire mutatva s fagyos, a felindulástól reszkető, de azért csendes hangon parancsolá:

— El vele Asztrachánba, a kalamagambai kolostorba! — Ezt e fickót pedig vigyétek Szibériába!

— Nem! — Oh! — kiáltott fuldokolva a cárné, ki borzadva gondolt a következőkre. Nemének gyöngesége hatalmat vett rajta, kezével hadonászott, mintha védeni akarta volna magát, azután tehetetlenül esett össze menyé mellett.

Ott feküdt a két nő — a cárné és a trónörökös neje — érzéketlenül egymás mellett; ott állt a két férfi, apa és fiu, a cár és a trónörökös, mindakettő szenvedélydult arccal. Vajjon mit érezhettek?

Csak Pahlen gróf arca volt sima, mint a csiszolt márvány, melyre még semmit sem véstek.

Péter cár zsarnokoskodása már nem tartott soká. Éjszaka idején hálósabájában összeesküvők, köztük Pahlen gróf is, kegyetlenül lemészárolták.

Köszönöm tenéked . . .

Köszönöm tenéked eltévedt galambom, Hogy a boldogságba elvezettél engem, Hogy az enyém voltál s megálmodott vágyam: Forró szerelmedet hittem, megismertem.

Köszönöm tenéked eltévedt galambom, Hogy a szenvedésbe elvezettél engem, Hogy elhagytál s fájó, bánatos könnyűn át Megtisztulva mégis önmagamra leltem.

De most arra kérlek eltévedt galambom, Hogy a feledésre is taníts meg engem, Hiába akarom, nem lehet feledni, Akit én szeretek, akit én szerettem.

Radványné Ruttkay Emma.

A kereszt.

Két katona állt a parton. Neki támaszkodtak a Tiszaparton elvonuló kőfalnak s bámulták a sárgás zavaros vizü folyót. Vasárnap délutáni csend feküdt végig a parton. A hid mellett szürke bárkák állottak kikötve s szomoruan nyöszörögtek, mikor egy-egy piszkos hullám hozzájuk verődött.

A part hosszában egy fenyőszálakból összetakolt tutaj ingott a vizen s a tutaj szélén egy vézna szeplősképű gyerek ült, a lábait meg belógatta a folyóba.

A két katona lement a tutajra. Szomoru vasárnap délutánjuk volt: üres a zsebük teljesen, az „Aranypotyka”-ban pedig kivasalt és szagos szappannal megmosdott szobacikák járták a kállai kettőst, más boldogabb hadfiakkal. A káplár ur valami aranykorbéli virginiaacsutkán rágódott, a fűrer pedig virágos káromkodásokban fejezte ki a kirívó ellentétet fényes uniformisuk s a pénztelenség állapota között. Az égnek azonban mi köze sem volt ehhez, mert épp úgy mosolygott, mint más boldogabb vasárnapokon.

A hadfiak szívében lírai érzelmek tomboltak elkezdett és folyamatban levő szerelmek követelő érzései. Szerelmek, melyek nem az égben, de az „Aranypotyka”-ban köttetnek és folytatódnak kis- és nagykapukban, vagy a promenádok susogó fái alatt.

A fűrer körülnézett. A part üresebb volt, mint valaha. Forrón tűzött a nap fejükre. A fűrer megtörölte homlokát s megszólalt:

— Egy kis fürdés nem is ártana!

A káplár ur válogatott az Olymp isteneiből s bakancsával rugdosta a tutajt.

A fűrer szeme felvillant, az arca mosolyra derült s mintegy ötlettől megkapatva mondta:

— De ha pénzt adnának érte?

A pénz szóra a káplár ur szemei előtt végig táncoltak az „Aranypotyka” összes élvei.

— Pénzt? — szolt nagy meghatottsággal.

— Ha belelőknénk azt a kölyköt a tutaj széléről a vízbe?

— A vízbe?

— Te utána ugranál!

— Én? . . .

— Kihuznád, hazavinnéd!

A káplár arca felderült, egyet bökött a gyiklesőjével a fűrerén: megértette a dolgot s villámgyorsan áthatotta az eszme nagyszerűsége. A sovány gyerek ugyanis majd beleesett már a vízbe; egészen a víz színe felé hajolt: valami füzéget akart kihalszni a vízből. A káplár nagyot ugrott a tutajon s a gyerek fejével a vízbe pottyant. A káplár hirtelen ledobta a bajonettjét, meg az ünnepi „waffenrockot” s a gyerek után ugrott.

A fűrer felszaladt a part mentén végig húzódo magas rakpartra s torkaszakadtából ordította.

A káplár megfogta a gyereket a vízben, még egy kevés ideig a víz alatt tartotta a fejét, hogy jól teleigya magát, aztán a part felé uszott vele.

Mire kiért vele, már egész csöndület volt a parton. Az asszonyok sikoltoztak s mindenki izgatottan várta a következőket.

A káplár egyik kezével belekapaszkodott a tutajba, a másik kezével meg a gyereket tartotta. A fűrer segített neki, hogy felmászhasson a tutajra.

A gyerekek nem történt semmi baja, csak egy kicsit többet ivott a kelleténél. Nemsokára magához tért.

Néhány asszony sopánkodott.

— Ha a tutaj alá került volna? Ha a vitéz urak itt nincsenek? . . .

Valaki felismerte a gyereket, aki didergett s a nagy ijedségtől nem tudott szóhoz jutni. A kancsal trafikos fia volt onnan a hidfőről. Egy rendőr is megérkezett s a tömeg megindult a trafikos bolt felé. Elöl a rendőr, utána a víztől csurgó katona a gyerekekkel, a fűrer, aki a bajonettet és a waffenrockot cipelte s nyomukban egy egész sereg ember.

A trafikosnak már hírül vitte valaki az esetet, mert a kövér trafikosné nagyokat kiáltozva rohant a tömeg felé, a vizes gyereket kikapva a katona kezéből s a gyerek a viszontlátás öröme torkaszakadtából elkezdett ordítani.

A tömegben ünnepélyes meghatottságot vett erőt, míg valaki megszólalt:

— Bizony, ha a katona ur . . .

— A katona ur, az Isten áldja meg, meg is áldja — kiabált vissza a kövér trafikosné.

— Szegény fiacskám, megijedtél? . . .

Katona ur . . . a jó katona ur!

A trafikajtóban kint állt a kancsal trafikos. A rendőr rámutatott az életmentőre:

— Ő húzta ki!

A tömeg helyeslőleg morgott s innen-onnan lehetett hallani:

— Bizony már azóta a halak csipkednek; ott vinné a Tisza valahol a Boszorkánysziget táján!

A trafikos elérékenyült s a pénzes fiókban kaparászott. Egy ötös bankót hajtogatott össze s diszkrétan a káplár ur kezébe akarta csusztatni.

A káplár szerénykedett:

— Köszönöm, köszönöm . . . Jó szívből tettem!

— De mégis . . .

A közelállók közül valaki erősködött, hogy úgy illik az: katonának kevés a pénze, a ruháját is tönkretette. Végre is engedett a káplár ur s a trafikosné még a fűrer ur zsebeit is megtömkölte jóféle szivarokkal.

A rendőr feljegyezte a káplár nevét a jegyzőkönyvébe s a vasárnapi publikum eloszlott. A káplár a ruháját szárította s a kancsal trafikos az eset részleteit meséltette el a fűrerrel, aki a trafikos bolt pultján ült, nagyokat szippantott a potyaszivarból s a trafikos hálálkodó szavaira csak annyit jegyzett meg:

— A katona csak katona! Szja a böcsület!

A gyerek meg vagy három dunna alatt nyögött s kegyetlenül izzadt a herbateától.

Néhány nap múlva a fűrer, meg a káplár éppen a Csülök Pista sonkáján osztozott, mikor a káplárt rapportra hívták a kapitány elé. Szörnyen megijedt a két katona. A káplár homlokát még a hideg veríték is kiverte. Mi lesz? Ez bizonyosan a vasárnapiért van! Kitudódott valahogy! Valaki mégis észrevette? . . .

A rapport után a káplár, mint egy bolond szaladt be a fűrerhez. Az arca ragyogott az örömtől, a kezében valami fénye-

set szorongatott, lihegve állott meg az ajtóban s csak annyit tudott mondani:

— Kereszt . . . kereszt!

— No? . . . kérdezte a fűrer.

— Kereszt . . . Én kaptam!

Végre magához tért a káplár.

— Igen én kaptam, amiért a gyereket kihuztam; a kapitány ur nagyon megdicsért s husz forintot is adott. Nesze itt van a fele!

— Hát a kereszt?

— Azt nem adom! Megmutatom otthon a faluban.

— Ohó!

— Hallgas . . . Ne itt van a másik tíz forint, de a kereszt az enyém, mert ez — nagy tisztesség!

Pásztor József.

Közgazdaság.

A borsó-termelésről.

A szakmájában jártas üzletember csak oly árúból tart nagyobb készleteket, mely után legtöbb kereslet van és a melynek tartása legjobban kifizeti magát; a többiből kevesebbet, csak éppen hogy legyen, ha véletlenül keresnek. Ez elvet kellene a gazdának is követnie. Akárhány vidék van még, ahol gabona bőven van és a gazdának messze fekvő piacra kell azt elvinni, hogy azt a mostani viszonyok közt eladhassa; s igen kevés van az említett vidékek közt olyan, ahol a kereskedőnek a hüvelyes veteményeket ne kellene szintén messziről meghozatni, hogy a keresletet kielégítse. Vajjon nem volna-e célszerűbb, ha ilyen vidékeken, feltéve természetesen, hogy a talaj és egyéb viszonyok erre alkalmasak, kevesebb búzát és inkább hüvelyes veteményeket, különösen borsót termelnének?

Nem kell bizonyítani, mert mindenki tudja, hogy a borsó igen jó és még magasabb árak mellett is aránylag olcsó tápszer, melyet mindenki szeret, akár mellék-, akár főételként.

Nem rosszul tennének a gazdák, ha a borsót több figyelemben részesítenék. Igaz, hogy egyes vidékeken, ahol a borsót nagyban termelték, abba kellett hagyni, de nem azért, mert a borsórovar, mely Amerikából hurcoltatott be, a borsóvetésekben nagy pusztítókat tett. De éppen e körülménynél fogva a borsónak mindig jó ára van és lesz; minél fogva olyan vidéken, hol az említett rovar még nem fészkelte be magát, a borsótermelés mindig igen jövedelmező és megérdemli, hogy nagyban üzzék.

A talajban a borsó nem igen válogatós, a homokos, nehéz agyagvizes, savanyu talaj kivételével, minden földdel megelégszik.

A borsó minden gabona után megterem és az utótermést illetően sem kell aggódni, mert a borsó táplálékát a föld mélyéből veszi. Éppen azért friss trágyázás nem szükséges, sőt ártalmas is, mert a szárképződést elősegíti ugyan, de a magfejlődésre hátrányos.

Mínthogy a borsó-növény mély gyökereket ver és táplálékát a mélyből veszi és mivel a méz még a földben levő fel nem oldott tápanyagok feloldását tetemesen elősegíti, tanácsos a borsóval bevetendő területet mézszel behinteni, amitől a borsó jobb izzt is kap; mert a meszes földön termett borsó egyenlően és puhára föl, míg ellenben a mézben szegény földben termett borsó kemény és izetlen marad. De meg kell jegyezni, hogy a borsóval éppen úgy, mint a

herével és lennel csak kilenc év múlva szabad ismét ugyanarra a földre visszatérni, hogy a termés sikerüljön.

A föld megmunkálása borsó alá, nem okozhat nagy fejtörést. Ha a föld tiszta a gáztól, úgy tavasszal megszántjuk és mézszel behintjük, erre bevetvén a borsót, gyengén beboronáljuk. De ha a föld gazos, többször és mélyen kell azt már ősszel felszántani.

A borsót zabbal keverve is lehet vetni, ami szintén kifizeti magát.

NYILTTÉR. *)

Alapítva: Dr. ROTH AD. Telefon
1886. . . 51-17.

Testegyenestő gyógyintézete és szanatoriuma

Budapesten, VII. ker., Stefánia-ut 55. szám.

Bejáró és bennlakó hát- és lábbetegeknek. (Elferdülések, izület és csontgyulladások, ficamok, és törések, zsugorok stb.) Saját műterem Hessing-féle járó és Dr. Roth-féle automat. egyenesítő gépek és corsettek részére. Svéd-torna, gerincnyújtás, massage stb. 26-8

Mérsékelt árak. — Kívánatra prospektus.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

A legrégibb és a legjobban
értesült magyar ujság az

EGYETÉRTÉS

A társadalom minden körében
egyformán kedvelik. A
magyar családok hírlapja.

Előfizetési ára: egy óra 2.40 K.

Főszerkesztő: Dr. Pap Zoltán.

Szépirodalmi főmunkatárs: Eötvös Károly.

Kérjen mutatószámot.

Nagy elterjedtsége folytán
hirdetéseivel minden iparos
és kereskedő az Egyetértésben
biztos eredményt ér el.
Minden cikk hirdetése alkalmas,
mert olvasóközönsége
vegyes.

Kérjen hirdetési prospectust.

Kiadó ház.

Zomborban, (Felsőváros) a
Flórián-utcában levő 11. sz.
ház kiadó. Bővebbet a
kiadóhivatalban. 0 0

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

☒ Cséplőgépek és gőzekék ☒

fűtésére elsőrendű **porosz kőszentet**, szívó-gázmotor üzemek részére **különleges kokszt, antracitot, kétszer mosott „Henrik“ aknai kővácsszentet** és **faszentet** lego 2-2 jutányosabban ajánl: o

Karner Ede szennagykereskedő —
Budapest VI, Váci-körut 61
Telefon 159-18.

Sürgönycim: **KARNERBÁNYA, BUDAPEST.**

ELADÓ FÖLD

uri lakással.

A föld a Bajai-uton. közvetlen **MÉRŐ** téglagyára mellett van.

A lakás áll:

3 nagy szoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, cselédszoba, nagy veranda.

A melléképületben:

istálló, kocsiszin, cselédszoba, konyha, nagy sertésakol, 150 hektó ürtartalmu 101-3-1 ciszterna. 3-1

Tudakozódhatni **Magyarkanizsán**

Fratricsevits István

rendőrkapitánynál és Zomborban

dr. Jovánovits Józsefnél.

A lakás azonnal átvehető, a föld a gazdasági év végével.

Eladó csillárok.

Atköltözködés miatt több villam-

csillár és villamlámpa eladó. .

**Bővebb felvilágosítás a kiadó-
oo hivatalban nyerhető. oo**

1589. sz. kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Káty községében elhalálozás folytán üresedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **folyó hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 1600 korona készpénz fizetés és a vármegye törvényhatósági bizottsága által megállapított — de még nem jogerős — évi 600 korona lappénz.

Titel, 1909. év április 4-én.

Szemző János,

2-1

Eladó telkek.

A volt Korona-malom nemes szőlővel és finom gyümölcs- o fákkal beültetett kertje, o

telkekre osztva,

tetszés szerinti nagyságban, jutányos áron szabad kézből

eladó.

IFJ. BOSNYÁK JÓZSEF,

tulajdonos,

Thököly-ut 39. szám alatt.

MÉHÉSZEKNEK FONTOS!

Az első magyar kereskedelmi méhteleg tulajdonosa: **KÜHNE FERENC UTÓDA**, Budapest, I. ker., Attila-utca 99. sz. ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb és legmegfelelőbb kaptárakból, melyek jó anyagból, pontosan és lelkiismeretesen készítve, továbbá mindennemű eszközöket és számszámokat, melyek a méhészkedéshez kívántatnak a legjobb minőségben és olcsó áron elad. Az 1909 évre szóló magyar vagy német nyelvű gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó főárjegyzéknek „Méhészeti Utmutató“-val együtt ingyen és bérmentve lesznek szétküldve, uymint bármennemű utasítások és tanácsok is kívánatra közöltnék. *—2

Első Délmagyarországi Nádfonatgyár SZOND (Bács-Bodrog megye).

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az összes **nádfonatok** (stokatur) és **gomb-szögek** a legjutányosabb árban eladók.

Továbbá jótállás mellett eladok legjobb minőségű **mész**t. Tiszta, kövektől mentes. 10,000 kilonként Szondról szállitva 300 korona. **Több waggon rendelésnél arengedmény!** Kisebb rendelésnél viszonteladók árkedvezményben részesülnek.

Állandóan nagy raktár **folyékony kátrány, kátránylemez és cementben**, melyek a legolcsóbb áron szereshetők be.

Ócskavas a legmagasabb árban mindenkor átvétetik.

Tisztelettel 100-63

**MERKL JÁNOS
SZOND,**

Bács-Bodrog megye, (Pályaudvar mellett.)

Ház eladás.

Szabadságtér 10. számu ház szabad kézből **eladó.** Bővebb értesítést ad ugyanott a tulajdonos.

5-

Göszl Pál

építési-anyag kereskedő
ZOMBOR, THÖKÖLY-UT 18.

Hirdetmény.

Van szerencsém az építő és háztulajdonos t. c. közönséggel tudatni, hogy folyó évre az alanti **legolcsóbb** árok :: mellett szállitok: ::

Beocsini cementet

Portland 100 kilonként K 5.80.

Román 100 kilonként K 3.30.

I-ső rendű meszet:

Dobresdi, berzovai vagy élesdi

o 100 kilonként K 5.—. o

Felsőgallait 4 korona 40 fillér.

Ebszónyi vagy dorogi K 4.—.

Dunai homokot

a Ferenc-csatornánál átvéve

3 kor. 60 fil. köbméterenként.

Saját gyártmányu cementlemezeket

3.60—5 K négyzetméterenként

készfizeset mellett a raktáron

o átvéve. o

Építészek egész évi kötésre kü- lön ajánlat szerint. ::

Kérve b. támogatást

kiváló tisztelettel

Göszl Pál.

10-1

Ugyanitt egy 20 mm. hordképességű

erős teherkocsi

:: alig használva, olcsón eladó. ::

MAGÁNDETEKTIV-IRODA

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-ÚT 6. Telefon: 103-52. Tulajdonos: **BARNA LIBOR JÁNOS**, törv. bej. cég. Elvállal bizalmi, házassági és kényes ügyekben teendő kutatásokat. Személyek, lakások és üzletek feltűnés nélküli megfigyelését. Eltűnt egyének és névtelen levelek iróinak kinyomozása. Megbízható értesítés bárkinek viszonyairól, életmódjáról és előéletéről. Sikeresen eljár mindennemű nevezendő kényes természetű családi- és magánügyekben, ugy bel- mint külföldön. Hiteles házassági és kereskedelmi információk. Utazási megbízások fűrdő- és nyaralóhelyekre. Vidékiek kalauzolása és utbaigazítása Budapesten. Legszigorubb titkoltartás. *—2

Pályázat.

2-2

Dernye község előljárosága leköszönés folytán megüresedett gyalogrendőri állásra **folyó évi április hó 18-ig** pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása 600 korona készpénzfizetés és teljes ruházat felszereléssel.

Dernyén, 1909. évi április hó 1-én.

ELŐLJÁROSÁG.

99-2-1

A legolcsóbb sodronykerítés

horgonyzott drótból 30 fillértől feljebb, ugymint vas-keretből; sodronykerítéseket, valamint diszes vaskapukat készit **HICKER A. BUDAPEST,** IV., Irányi-utca 1. sz. a

Kizárólag saját gyártmányu vas- és rézbutor és sodronyágybetét beszerzési forrása

Rézagyak	35.—	frttól.
Gyermekágyak	11 —	"
Vaskeretű ágybetét	5 50	"
Fakeretű ágybetét	3 50	"
Összeesukó vaságy	5 —	"
Rézkarnis	2 50	"
Tábori ágy sodronnyal	8 —	"

Külön árjegyzék sodronykerítésekről és butorokról kívánatra ingyen. *—2

693/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Militics község előjárósága az üresedésbe jött rendőrzetűi állásra új pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása évi 800 korona készpénz fizetés havi utólagos részletekben. A ruhát és felszerelést a község adja. Német nyelv tudása szükséges.

Felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szükséges okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg irt kérvényüket 1909. évi április hó 16-ig a községi előjáróságnál annál inkább adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem fogjuk venni.

Militics, 1909. április hó 2.

Maár József, jegyző. **Wischt András,** bíró.

Boreladás.

Van szerencsém a nagyérdemű község becses tudomására hozni, hogy a még raktáron levő összes kitűnő

fehér és siller boraimat

leszállított áron **eladom.** Kapható 50 literen felüli mennyiségben.

Kiváló tisztelettel

RESCH JÓZSEF
Radicsi-utca 4. 2—2

Kosár-áru és gyermekkoscsi-készítő

ROZSITS JÓZSEF

BUDAPEST, VIII., Nagydíófa-utca 23
TELEFON: 82—49.

Készit UTAZÓ-, KÉZI-, RUHA, BEVÁSÁRLÓ és PAPIRKOSARAKAT, valamint SPANYOL NÁDKOSARAKAT sütők és szalámigyarak részére. Eladás nagyban és kicsinyben. •• MEGRENDELÉSEK PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK. •• KÉPES ARJEGYZÉK BERMENTVE. *—2

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Keil féle legfinomabb cipőcerém 30 fl.

Mindenkor kaphatók:

8—3

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

HÓDSÁG: Rausch Ede.

|| SZABADKA: Wachsmann Jenő és Tsa.

KULA: Récei Miksa.

|| TITEL: Nonnenmacher Endre.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 19

Kőműves- és ács mesteri vizsgára

a lehető legrövidebb idő alatt és a legjobb módszer szerint készít elő

BERNHARDT KÁROLY

ZOMBOR, Dob-utca 11. szám.

89—6—3

6—2

ELADÓ

∴ keltető tojások. ∴

Fajtiszta sárga orpington tojások darabonként 40 fillér-jével kaphatók

Gromilovits Andrásnál

ZOMBOR,

Thököly (Apatini) ut 49. szám alatt.

! Előjegyzéseket őszi szállításra elfogad. !

6—2

Kitüntetések:

Arad
Budapest I.
Budapest II.
Bécs
Belgrád
Lugos
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Hagyatott állami nagy aranyérem.

- Keltető tojások -

tavaszi szállításra előjegyezhetők

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál NAGYBECSKEREKEN.

o o Angliából hozatott fajtiszta telivér, elsőrendű 2 éves o o

fehér Orpington és fehér Wyandotte

(amerikai legjobb téli tojók.)

Sárga Orpington, óriás pekingi kacsatojások darabja 70 fillér.

Törés- és rázásmentes, teljesen ingyen.

biztos csomagolás, faladákban

Őszi szállításra remek szép

óriás angol emdeni libák

előjegyezhetők, darabja 25 korona.